

ρους καὶ προσεκάλει τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἐπαρχιῶν ἵνα πληροφορηθῇ περὶ τῶν παραπόνων τῶν. Ὅτε δὲ ἠρώτησε καὶ τοὺς Ἑλλήνας ἂν εἶχον κἀνὲν παράπονον νὰ τῷ ἐκφράσουν, ἐκεῖνοι τῷ εἶπον ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Βίκω τοὺς ἔκαυσαν τοὺς μύλους τῶν. Τότε δ' ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος ὑπεχρέωσε τοὺς κατοίκους τοῦ Βίκω νὰ ἀνοικοδομήσουν τοὺς μύλους τῶν Ἑλλήνων.

Μετ' ὀλίγας ὅμως ἡμέρας οἱ κάτοικοι τοῦ Βίκω, ἀντὶ ν' ἀνοικοδομήσουν τοὺς μύλους τῶν Ἑλλήνων, ἡτοιμάζοντο καὶ πάλιν ἵνα ἐπιπέσωσι κατ' αὐτῶν. Τὴν εἰδῆσιν ταύτην ἀμέσως οἱ Ἕλληνες μετέδωκαν εἰς τὸν ἐν Κάλβι Βενερόζον καὶ εἰς τὸν ἐν Αἰακκίῳ Κάμιλλον Δόριαν. Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς τοῦ Βενερόζου, ὀνόματι Ἰάκωβος, μὲ ἀπόσπασμα στρατιωτικῶν ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων. Ὡσαύτως δὲ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὁ Κάμιλλος Δόριαν, ὑπὸ τὸν ἀξιωματικὸν Καπετὰν Κιεζίνον, ἐπεμψεν ἑκατὸν πεντήκοντα στρατιώτας. . . . Τὴν φορὰν ταύτην οἱ Κορσικανοὶ ὑπέστησαν μεγάλας ζημίας, ἀλλ' ἐκ μέρους τῶν Γενουηνοῦν στρατιωτῶν μόνον, διότι οἱ Ἕλληνες μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον τὴν ἄδειαν νὰ φονεύσουν ἀτιμωρητί.

(Ἔπεται συνέχεια)

N. B. ΦΑΡΑΥΣ

ΣΤΡΕΒΛΩΘΕΙΣΑ ΥΠΑΡΞΙΣ

Διήγημα.

[Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ τοῦ Rudolph Lindau]

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον].

— Κύριε Κλάσεν, εἶπον· εἶνε πολὺ ἀργά. Ἡ ἱστορία σας μ' ἐνδιαφέρει ἀληθῶς ὑπερβολικά. Ἀλλ' ἔχω νὰ ἐπιχειρήσω αὐριον μακρὰν ὁδοιπορίαν, καὶ ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ ἀποσυρθῶ. Ἐρχομαι ἐνίοτε εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, ἀπᾶξ τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους. Θὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν προσεχῇ φορὰν, νὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ, καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ συμπληρώσητε τὴν διήγησίν σας.

Καὶ ἐγερθεὶς ἡτοιμαζόμεν ν' ἀποχαιρετίσω. Ἐδίστασα ὅμως, συναντήσας τὸ λυπηρὸν καὶ συγκινητικὸν βλέμμα, ὅπερ ἠτένιζεν ἐπ' ἐμέ ὁ Κ. Κλάσεν, βλέμμα παιδίου στερουμένου αἰφνης μεγάλης προσδοκωμένης χαρᾶς.

— Ὅα μ' ἀφήσετε; ἠρώτησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Εἶνε ἀργά, ἀπήντησα.

— Ἀλήθεια, εἶνε ἀργά! ἐπανελάθεν ἀφηρημένος. Εἶτα ἐστέναξε βαθέως καὶ προσέθηκε: Δὲν ὑποθέτω νὰ σᾶς ἐνδιαφέρῃ ἡ ἱστορία μου. Ὅ,τι λέγω φαίνεται ἀπίθανον. Μ' ἀκροάζεσθε

καὶ σεῖς ἴσως ὅπως ἄλλοι πρὸ ὑμῶν· δὲν μὲ πιστεύετε. . .

— Βεβαιωθῆτε, κύριε Κλάσεν, ὑπέλαβον διακόπτων αὐτόν, ὅτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν διστάζω περὶ τῆς εἰλικρινείας σας.

Προσέκλινε περίλυπος καὶ ἀπήντησε:

— Ἰδοὺ ἡ διεύθυνσίς μου. Κατοικῶ εἰς τὴν ἐσοχὴν, ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ. Οἱ ἀμαξηλάται γνωρίζουν τὸν δρόμον, καὶ κάθε παιδί ἤμπορεῖ νὰ σᾶς δεῖξῃ τὴν Ἑπαυλίαν τῆς Νεότητος. Θὰ χαρῶ πολὺ νὰ σᾶς δεχθῶ εἰς τὸν οἶκόν μου. Ἀν ὅμως ὁ καιρὸς σας δὲν σᾶς ἐπιτρέπῃ νὰ μ' ἐπισκεφθῆτε, τηλεγραφῆσατέ μου δύο λέξεις κ' ἔρχομαι ἐδῶ καὶ σᾶς βλέπω. Κοιμῶμαι ἐδῶ τόσο συχνὰ ὅσον καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου σχεδόν. Εἰς τὴν ἑπαυλίαν μου εἶνε μεγάλη μοναξιά, ἐνῶ ἐδῶ ἔχω τὴν τύχην νὰ κάμνω πότε καὶ πότε καμμίαν γνωριμίαν. Πρὸ ἐτῶν ὅμως δὲν ἀπήντησα τόσο ἀξιαγάπητον συντροφίαν, ὡς τὴν ἰδικήν σας· καὶ μοῦ εἶνε πραγματικὴ λύπη νὰ τὴν στερηθῶ πάλιν τόσο γρήγορα. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἡμαὶ ἀδιάκριτος· δὲν θέλω νὰ σᾶς κρατήσω. Ἀναβλεπόμεθα λοιπόν. Δὲν εἶνε ἀλήθεια; ἀναβλεπόμεθα.

Καὶ μοῦ ἔτεινε τὴν χεῖρα· ἀλλὰ τόσο ὀδυνηρὰν ἐγκαρτέρησιν ἐνεῖχε τῆς φωνῆς του ὁ τόνος καὶ τὸ ἦθος τῆς μορφῆς του, ὥστε δὲν ἠσθάνθην τὴν γενναιότητα νὰ ἐμμένω εἰς τὴν πρώτην μου ἀπόφασιν. «Ἦμπορῶ νὰ κοιμηθῶ αὐριον ἐντὸς τῆς ἀμάξης, διανοήθην· ἄς τοῦ χαρίσω τοῦ ταλαιπώρου καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτός μου.»

— Κύριε Κλάσεν, ὑπέλαβον μεγαλοφώνως, εἶνε πολὺ κολακευτικὸν δι' ἐμέ ὅτι ἡ συντροφία μου σᾶς εἶνε εὐχάριστος. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω ἄλλως τὴν εὐγνωμοσύνην μου, εἰμὴ παρακαλῶν σας νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μείνω ἀκόμη ὀλίγην ὥραν μαζὴ σας. Θέλετε;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἡστράψαν ἐκ χαρᾶς.

— Ἀν θέλω; ἀνέκραξε. Καὶ τί ἄλλο θέλω, ἀξιότιμε φίλε μου; Μὴ μὲ θεωρήσετε ὡς φλύαρον, ὅστις τὸν πρῶτον ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἀπαντᾷ κάμνει θῦμα τῆς φλυαρίας του. Ὅχι! Ὅ,τι μ' ἐλκύει πρὸς σᾶς καὶ σᾶς καθιστᾷ δι' ἐμέ τόσο πολῦτιμον ἀκροατὴν, εἶνε ἡ ἐμπιστοσύνη τὴν ὁποῖαν εἶχετε τὴν καλοσύνην νὰ μοῦ δείξετε. Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ φαντασθῆτε πόσον εὐχάριστον εἶνε αὐτὸ δι' ἄνθρωπον μεμονωμένον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου, καθ' ὅλον τὸν μακρὸν καὶ πολυτάραχον βίον του, πολλοὶ ἄνθρωποι παρηλθόν, τῶν ὁποίων ὅμως οἱ πλεῖστοι τὸν μετεχειρίσθησαν μὲ δυσπιστίαν, ἄλλοι μὲ χλεύην καὶ ἐμπαιγμόν, καὶ ὀλίγοι μόνον, πολὺ ὀλίγοι, μὲ ἀληθῇ ἐκτίμησιν τῶν προτερημάτων του. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσετε τὴν διεύθυνσίν σας ἀκριβῶς. Θ' ἀκούσετε ἀργότερα περὶ ἐμοῦ.

Ἡμπορῶ ἴσως νὰ σᾶς φανῶ ποτὲ χρήσιμος.

Τῷ ἔδωκα τὸ ἐπισκεπτήριόν μου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσημειοῦτο ἡ διεύθυνσίς μου. Ἐκεῖνος δέ, στερεώσας μονὴν διόπτραν εἰς τὸν ὀφθαλμόν του, καὶ λαβὼν οὕτω παράδοξον ἦθος κομψευτοῦ μ' ὅλον αὐτοῦ τὸ γῆρας, ἀνέγνω μεγαλοφώνως τὴν διεύθυνσιν, ἵνα διορθώσω ἐνδεχόμενον λάθος, καὶ ἐφύλαξεν ἀμέσως τὸ ἐπισκεπτήριον ἐντὸς κομψοτάτου χαρτοφυλακίου. Ἐπειτα μοὶ προσέφερε νέον σιγάρον, μὲ παρεκάλεσε διὰ φιλικοῦ νεύματος νὰ καταλάβω τὴν προτέραν μου θέσιν, ἐκάθισε καὶ αὐτὸς ἀπέναντί μου, κ' ἐξηκολούθησε τὴν διήγησίν του.

«Μετέβην, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου μου, εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ ἐκατοίκησα τὴν οἰκίαν ὅπου εἶχον ἀποθάνει ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου, ὅπου κ' ἐγὼ εἶχον γεννηθῇ. Ἦτο πρὸ δεκαεπτὰ ἐτῶν ἀκατοίκητος· ἀλλ' ἡ ἀσθενοῦσα σύζυγός μου, ἥτις εἶχε μεγάλην τῶν κοσμικῶν πραγμάτων ἐμπειρίαν, εἶχεν ἐμπιστευθῇ τὴν οἰκίαν εἰς τὴν φροντίδα καὶ ἐπιστάσιαν δύο ἡλικιωμένων συζύγων, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μας καθ' ὃν χρόνον ἔζων ἀκόμη οἱ γονεῖς μου. Μολοντί δὲ τὰ ἐπιπλά εἶχον ἀρκετὰ βλαφθῇ, εὗρον ὅμως ἀρκετὰ δωμάτια καλῶς διατηρημένα, καὶ κατώρθωσα τῇ βοήθειά τοῦ ἐπιτηδείου ὑπηρετοῦ μου νὰ εὐτρεπίσω ἄνετον ὁπωσοῦν κατοικίαν. Ἐπανεῦρον καὶ τὸ χειρόγραφόν μου, τὸ ἀγαπητόν μου χειρόγραφον! Δὲν εἶχε μὲν δυστυχῶς προφυλαχθῇ τόσον ἐπιμελῶς, ὅσον ὅτε ἐπὶ αἰῶνας ὅλους τὸ εἶχον φυλάξει οἱ ἀπόγονοι τοῦ συγγραφέως· διότι καὶ τὸ χαρτίον εἶχε κιτρινίσει ἀκόμη περισσότερον, καὶ ἡ μελάνη εἶχεν ὠχρίασει, καὶ σκώληκες εἶχον καταφάγει καὶ βλάψει τὰ φύλλα· ἀλλὰ δι' ἐμέ, ὅστις τὸ ἐγνώριζον ἀκριβῶς καὶ λεπτομερῶς, ἦτο πάντοτε εὐανάγνωστον καὶ ἀνεκτίμητον.

Πρώτῃ μου φροντίς ὑπῆρξε νὰ παραβάλω τὰς κυριωτάτας τῶν διατριβῶν καὶ συνταγῶν μὲ τὰ χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα εἶχον γράψει ἐκ μνήμης ἐντὸς τῆς φυλακῆς μου. Παραδόξως δὲ ἐσυμφώνουν ἐντελῶς μὲ τὸ πρωτότυπον ὡς ἐγὼ ὑπέθετον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν μὲ ἀνησύχησε διόλου. Ὅτι εἶχον γράψει ἐγὼ ἦτο τρόπον τινὰ ὑπαγόρευσις τοῦ συγγραφέως τοῦ χειρογράφου καὶ εἶχε τὴν αὐτὴν αὐθεντίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε καὶ τὸ πρωτότυπον· ἦτο οὕτως εἰπεῖν σχόλιον, συμπλήρωμά του. Κατεσκεύασα ἐν χειμῶνι, πολὺ πληρέστερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον εἶχα πρότερον καὶ ἤρχισα ἀμέσως τὴν κατασκευὴν τοῦ φαρμάκου τῆς νεότητος, τὸ ὁποῖον εἶχα ἀνακαλύψει. Ἐζων ἤδη πρὸ τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν. Καὶ δὲν ἠσθάνομην μὲν ἀκόμη διόλου τὰς ἀσθενείας τοῦ γήρατος, ἀλλὰ παρατήρουν ὅτι καὶ τὸ σῶμά μου καὶ ἡ διάνοιά μου εἶχον χάσει τὴν ἐλα-

στικότητα καὶ τὴν ἀνθρωπότητα τῆς νεότητος, καὶ ἤθελα ν' ἀρχίσω τὸ ταχύτερον τὴν ἀνανέωσίν μου. Μετὰ ἐξάμηνον ἐργασίαν κατώρθωσα νὰ παρασκευάσω τὸ ἀνεκτίμητον ποτόν.»

Ἐδῶ ἐστάθη καὶ μὲ παρατήρησεν ὑπόπτως. Δὲν ἐκινήθην.

— «Εὐχαρίστως θὰ σᾶς ἐχάριζον ἀπὸ τὸ ποτόν μου, εἶπεν ἡσύχως· ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς ἐχρησίμευε· μόνον ἐμὲ δύναται νὰ ὠφελήσῃ. Διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὸ φάρμακον ἀποτελεσματικῶς, ἀπαραίτητον εἶνε, πλὴν τῶν ἄλλων, νὰ ἀνακαλυφθῇ καὶ νὰ παρασκευασθῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου ὅστις θὰ τὸ μεταχειρισθῇ. Ἀν τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν οὕτως, ὅλος ὁ κόσμος θὰ ἤξευρεν ὅτι γνωρίζω ἐγώ... διότι ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐγωϊστής. Δυστυχῶς διὰ τὴν ταλαίπωρον πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, μόνος ἐγὼ δύναμαι νὰ ὠφελῇθω ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψίν μου.

— Ἐννοῶ, εἶπον.

Προσέκλινεν εὐμενῶς καὶ ἐξηκολούθησεν:

— Δὲν ἀπέκρυφα τὴν ἐνασχόλησίν μου, διότι ἡ μυστικότης δὲν ἦτο ἀναγκαία. Ἡ οἰκογένειά μου ἦτο πολὺ γνωστὴ εἰς τὴν πόλιν Κ. Εὗρον δ' ἐκεῖ καὶ μερικοὺς παλαιούς συγγενεῖς, καὶ ἐσχηματίσθη τοιουτοτρόπως περὶ ἐμὲ κύκλος καλῶν φίλων. Διηγῆθην δὲ εἰς αὐτοὺς προθύμως ὅτι καὶ σεῖς μέχρι τοῦδε ἠκούσατε. Ἐβλεπον ὅτι κανεῖς δὲν μ' ἐπίστευε, ἀλλὰ τοῦτο ὀλίγον μ' ἐλύπει. Ἦρκει πρὸς ἐπιτυχίαν μου, ὅτι θετικῶς ἐγνώριζον ἐγὼ, ποία ὑπῆρχεν ἐντός μου ἐκτακτος σοφία.

Τὴν 13 Ὀκτωβρίου, ἀφοῦ ἐώρτασα τὴν τεσσαρακοστὴν ἑκτην γενεθλίόν μου, ἤρχισα τὴν διαίτάν μου. Παρατήρησα δὲ μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι καθ' ἐκάστην ἐγινόμενῃ κατὰ μίαν ἡμέραν νεώτερος. Καὶ τὴν 13 Ὀκτωβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους ἡδυνήθην, πρὸς ἀπερίγραπτον χαρὰν μου, νὰ ἐορτάσω τὴν τεσσαρακοστὴν πέμπτῃν γενεθλίόν μου.

Τοιουτοτρόπως καθ' ἕκαστον ἔτος ἐσθυνα ἕνα χρόνον ἀπὸ τὴν ζωὴν μου. Νέα νεότης, νέα δύναμις εἰσέρχοντο καθ' ἐκάστην εἰς τὴν ὑπαρξίν μου καὶ μὲ ἐπλήρουν ἀγαλλιάσεως, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς θνητὸς δύναται νὰ φαντασθῇ.

Τὸν χειμῶνα τοῦ 1861 ἐγνώρισα εἰς τὴν πατρικὴν μου πόλιν μίαν νέαν κόρην δεκαπέντε ἐτῶν. Ἦτο τὸ χαριέστατον πλάσμα, τὸ ὁποῖον ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ· ἀνθηρά, εὐθυμος, ζωηρά, ὠραιότατη, καὶ τόσον ἐξυπνος, ὥστε πολλοὶ τὴν ἐθεώρουν ὡς αὐθάδη. Ἦτο κόρη ἐνὸς τῶν συμμαθητῶν μου, καὶ ἐπισκεπτόμην συχνὰ τὸν οἶκον τῶν γονέων της. Μέχρι πρὸ μικροῦ εἶχε ζήσει πλησίον γραΐας ἀτέκνου θείας της, ἡ ὁποία τὴν εἶχεν υἱοθετήσῃ· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τῆς συγγενοῦς αὐτῆς, ἥτις τῆς εἶχεν ἀφήσει μικράν τινὰ περιουσίαν, ἐπέστρε-

φεν εἰς τὴν πατρικὴν τῆς οἰκίαν. Ἦτο ἡ ἀγαπητή μου, καὶ ὠφελομένη ἀπὸ πᾶσαν περίστασιν διὰ τὴν προξενήσω χαράν. Ἐβλεπον δὲ μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν, ὅτι μοῦ τὸ ἀνταπέδιδε διὰ παιδικῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἐκαθήμεν πλησίον τῆς εἰς τὴν πατρικὴν τῆς οἰκίαν, μοῦ εἶπεν ἑξαφνα:

— Ἀλήθεια, κύριε Κλάσεν, ὅτι ἤυρατε τὸ μέσον νὰ γίνεται κανεὶς πάλιν νέος, καὶ ὅτι καταγίνεσθε τώρα νὰ γείνετε καὶ σεῖς νέος;

— Ἐλένη! ἀνέκραξε μετὰ μομφῆς ἡ μήτηρ τῆς.

— Ἀφήσατε τὸ κορίτσι νὰ ὁμιλήσῃ, εἶπον ἐγώ, καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν κόρην, ἀπήντησα εἰς τὴν ἐρώτησίν τῆς:

— Μάλιστα, τὸ ἔχω αὐτὸ μέσον· ἀλλὰ διατὶ μ' ἐρωτᾶτε;

Ἐμειδίασε πονηρῶς καὶ μοῦ ἀπήντησεν:

— Ἀφ' οὗτου εἰμ' ἐδῶ, ἐσκέφθην πολὺ περὶ τοῦ μέλλοντός μου. Μίαν ἡμέραν θὰ νυμφευθῶ καὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἀπὸ τοὺς νέους τοὺς ὁποίους βλέπω, δὲν μ' ἀρέσει κανεὶς τόσο ὅσον σεῖς. Πόσον ἐτῶν εἴσθε, κύριε Κλάσεν;

— Ἐγεννήθην, ἀπήντησα, πρὸ τεσσαράκοντα ἐννέα ἐτῶν, καὶ εἰμαι τώρα τεσσαράκοντα δύο ἐτῶν.

— Λαμπρά! ἐξηκολούθησε. Γενῆτε λοιπὸν ἐπτὰ ἔτη ἀκόμη νεώτερος· θὰ εἴσθε τότε τριάκοντα πέντε καὶ ἐγὼ εἰκοσιδύο ἐτῶν, καὶ τότε μὲ νυμφεύεσθε.

— Ἐλένη! Ἐλένη! ἐφώναξε καὶ πάλιν ἡ μήτηρ τῆς.

Ἀλλ' ἐγὼ ἠγέρθην καὶ εἶπον ἐντόνως:

— Παρακαλῶ, παρακαλῶ πολὺ, ἀγαπητή μου φίλη, ν' ἀφήσετε τὴν κόρην σας νὰ ὁμιλήσῃ, ἔστω καὶ ἂν οἱ λόγοι τῆς δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰς ιδέας καὶ τὰς ἐπιθυμίας σας.

Ἡ κυρία ἐστενοχωρήθη καὶ ἀπήντησεν:

— Ἡ Ἐλένη εἶνε ἀνόητη.

Ἐγὼ ἐστράφην τότε πρὸς τὴν νέαν, καὶ τὴν ἠρώτησα ἂν ὠμίλει σπουδαίως.

Ἐκύτταξε μειδιῶσα καὶ κάπως δειλὰ τὴν μητέρα τῆς, καὶ μοῦ ἀπήντησεν οἰκείως:

— Ὅταν γενῆτε τριάκοντα πέντε ἐτῶν, κύριε Κλάσεν, καὶ ἐγὼ εἰκοσιδύο, τότε νυμφευόμεθα χωρὶς ἄλλο.

Ἐδραῖα τότε τὴν χεῖρά τῆς καὶ εἶπον ἐπισήμως:

— Σὰς θεωρῶ λοιπὸν ὡς μνηστήν μου.

Ἐπειτα ἐπλησίασα εἰς τὴν μητέρα, καὶ ἐπρόσθεσα:

— Μὲ τὴν συναίνεσίν σας, σεβαστὴ μου φίλη.

Ἐκείνη δὲν ἀπήντησε τίποτε, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπέκρουσε τὴν πρότασίν μου. Εἶπε μόνον μετὰ μικρὸν:

— Ἐπτὰ ἔτη εἶνε μακρὰ προθεσμία· ἀργότερα πάλιν ὁμιλοῦμεν.

Τὴν ἐπαύριον μοῦ εἶπεν ἡ Ἐλένη:

— Χθὲς ἡ μαμά μ' ἐμάλωσε. Δὲν ταιριάζει, μοῦ εἶπε, εἰς μεγάλο κορίτσι νὰ ὁμιλῇ ὅπως σὰς ὠμίλησα. Ἄς ἀφήσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ πρᾶγμα. Ἀλλὰ ἡ συμφωνία μας συμφωνία, κύριε Κλάσεν.

Τέσσαρα ἔτη παρήλθον, καὶ ἡ Ἐλένη ὠρίμασεν ὑπὸ τὰ ὄμματά μου εἰς περικαλλῆ νεάνίδα. Ἦτο δεκαεννέα ἐτῶν. Ἀλλ' ἀπὸ τίνος χρόνου εἶχε γίνει ἐκτάκτως σιωπηλὴ καὶ ἐπιφυλακτικὴ. Εἶχε μὲν πάντοτε φιλικὸν καὶ εὐμενὲς δι' ἐμὲ μειδιάμα, ὡσάκις μ' ἔβλεπεν, ἀλλ' ἀπέφευγε νὰ μὲνῃ μόνη μαζί μου, καὶ δὲν εἶχομεν πλέον τὰς οἰκειάς ἐκείνας συνομιλίας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἄλλοτε τόσο συχναί.

Τί εἶχε συμβῆ; Ἐτυράνουν τὴν κεφαλὴν μου νὰ τὸ εὗρω, καὶ ἤμην δυστυχέστατος, ὅτε μίαν ἡμέραν ὁ πατήρ τῆς Ἐλένης μοῦ ἀνήγγειλε δι' ὀλίγων ξηρῶν καὶ ψυχρῶν λέξεων, ὡς ἂν ἦτο τὸ πρᾶγμα ἐντελῶς ἀδιάφορον δι' ἐμέ, ὅτι ἡ κόρη του ἤρραβωνίσθη καὶ μετ' ὀλίγου μῆνας, τὴν προσεχῇ ἀνοιξίν, νυμφεύεται.

Ἀπέμεινα βωδός, κατάπληκτος, ἀλλὰ ἡσυχος· οὔτε λέξις, οὔτε νεῦμά μου ἐξεδήλωσε τὸν πόνον μου. Ὑπῆγα εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ ἐκρύβην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ ἐκλαυσα. Ἡ ἐλεεινὴ μου ζωὴ παρήλθεν ὁλόκληρος ἐνώπιον τῆς σκοτισθείσης ψυχῆς μου, ὁ θάνατος τῶν γονέων μου, τῶν μόνων ὄντων, τὰ ὁποῖα μὲ εἶχον ἀγαπήσει· ὁ βραχὺς καὶ ἀτυχὴς μου γάμος· ἡ μακρὰ μου φυλάκισις. Ἐσκέφθην, ἂν ἦτο τοῦ κόπου ἄξιον νὰ γείνω πάλιν νέος, ἀφοῦ ἡ ζωὴ μου αὐτὴ ἐμαρτύρει πόσον ὀλίγην χαρὰν περιέχει ἡ νεότης τοῦ ἀνθρώπου. Ἐφθασα σχεδὸν εἰς τὴν ἀπελπισίαν. Δὲν ἦτο ἄρα προτιμότερον ν' ἀποθάνω, ἢ νὰ παρατείνω τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία οὐδεμίαν μοῦ ὑπέσχετο εὐχαρίστησιν; Εὐτυχῶς ἔπεσε τὸ βλέμμα μου εἰς τὸ χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον ἔκειτο ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. Πόσον εὐγλώττως μ' ἐφάνη ὅτι ἔλαμψαν εἰς τὰ ὄμματά μου τὰ παλαιὰ καὶ ὠχρά του γράμματα! Ἡ θεία σοφία, τὴν ὁποίαν μὲ εἶχον διδάξει, ἔχυσε πάλιν εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν εἰρήνην ἐκείνην καὶ τὴν γαλήνην, τὴν ὁποίαν μόνον οἱ ἀθάνατοι ἀπολαμβάνουσι. Τί ἐσήμαινε στιγμιαία ὀδύνη δι' ὃν, τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν δύναμιν νὰ προστάξῃ τὸν χρόνον νὰ σταματήσῃ ἢ καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ; Ἐμειδίασα διὰ τὴν ἀδυναμίαν, ἥτις μὲ εἶχε καταλάβει, καίτοι ἰσχυρότερον, δυνατώτερον, σοφώτερον παρά ποτε.

Ἀλλ' ἡ γενέθλιός μου πόλις ἀπώλεσε πᾶν θέλημα δι' ἐμέ. Δὲν ὠργίσθη κατὰ τῆς Ἐλένης ἦτο ἀναξία τῆς ὀργῆς μου. Ἀλλὰ δὲν ἤθελον πλέον νὰ τὴν συναντήσω. Τρεῖς δὲ ἡμέ-

ρας, ἄφ' ὅτου μοὶ ἀνηγγέλθησαν οἱ ἀρραβωνές της, ἐγκατέλειψα διὰ παντός τὴν Κ.

Ὁ Κ. Κλάσεν ἐσταμάτησεν ἐπὶ μικρόν, ὥσει θέλων νὰ συναγάγῃ τὰς ιδέας του. Ὅτε δὲ παρετήρησεν ὅτι ἐθεώρουν τὸ ὠρολόγιον μὲ κεκμηκότας ὀφθαλμούς, εἶπε·

— Λάβετε ἀκόμη ὀλίγα λεπτὰ ὑπομονήν. Ἡ ἱστορία μου ἐτελείωσε.

Εἶτα δ' ἐξηκολούθησεν ὁμιλῶν ταχέως, οἷον εἰ φοβούμενος μὲ ἀποκάμῃ ἢ προσοχή μου πρὸ τοῦ τέλους τῆς διηγήσεώς του.

— Δύο ἔτη τόρα ζῶ ἐντελῶς ἄσχετος πλησίον τῆς Β. Ἡδυνήθην νὰ ἐξακολουθήσω ἡσύχως τὰς μελέτας μου, καὶ νὰ κάμω νέας, λαμπρὰς ἀνακαλύψεις. Ἐλαβον ἐπομένως ἀποφασίν, ἡ ὁποία ἔχει δι' ἐμὲ ὑψίστην σημασίαν. Κατάρθωσα τὸ ποτόν τὸ ὁποῖον παρασκευάζω νὰ τὸ συμπικνώσω εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ εἰκοσαπλασιάσω τὴν δυνάμιν του. Δὲν τὸ μετεχειρίσθην ἀκόμη ὑπὸ τὴν νέαν του μορφήν, διότι πρὸς ἐπιτυχῇ χρῆσιν πρέπει νὰ περιμείνω μερικὸς εὐνοϊκούς ἀστερισμούς. Ἀλλὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος θὰ πῶ ἀβλαβῶς τὸ δυνατόν ποτόν, τὸ ὁποῖον θὰ ἐφόνευεν οἰονδήποτε ἄλλον. Θὰ τὸ κάμω, διότι... σκοπός μου εἶνε...

Ἡγέρθη, ἔκυψε πρὸς ἐμὲ καὶ εἶπε, βραδέως ψιθυρίζων, ἀλλὰ τονίζων ἐκάστην λέξιν:

— Σκοπός μου εἶνε νὰ ὁπισθοδρομήσω τὴν ζωὴν μου, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερα, μέχρι τῆς γεννήσεώς μου.

Μ' ἐθεώρησεν ἐπὶ μακρόν, καὶ ἐξηκολούθησε περίλυπος, ταπεινῇ τῇ φωνῇ:

— Ἐνόησα κάλλιστα, ὅτι ἡ σημερινή μου ὑπαρξὶς θὰ ἔμενεν ὅπως δῆποτε ἔλεεινῇ. Τὰ φρικτὰ μου παθήματα, αἱ λυπηραὶ μου ἀναμνήσεις, τὰς ὁποίας ἀδύνατον εἶνε νὰ διώξω ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου, θὰ μοῦ ἐφαρμάκευον πᾶσαν χαράν, ἐνόσφ θὰ ἔφερον τὸ φορτίον τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου. Ἐνόσφ ζῶ τὴν σημερινήν μου ζωὴν, δὲν δύναμαι νὰ ἐξαλείψω ὅτι ἐπὶ δεκαεπτὰ ὅλα ἔτη μὲ ἀφῆκαν νὰ τήκωμαι ἐντὸς εἰρκτῆς, ὅτι μὲ ἠπάτησαν καὶ κακομετεχειρίσθησαν ὡς οὐδέποτε ἄνθρωπον. Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι. νὰ ἐκλείψωσιν ἀπὸ τὴν ζωὴν μου, διὰ νὰ δυνθῶ νὰ ζήσω πάλιν ἡσυχος καὶ εὐτυχῆς. Διὰ τοῦτο...

Καὶ ἀναλαβὼν πάλιν τὸ ἐπίσημον ἐκεῖνο ἦθος, δι' οὗ μοὶ ἀνεκοίνωσε πρὸ μικροῦ ὅτι ἐσκόπει νὰ ὁπισθοδρομήσῃ τὴν ζωὴν του μέχρι τῆς γεννήσεώς του, προσέθηκε·

— Διὰ τοῦτο θέλω νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν κοίτιδα, καὶ ὡς νεογέννητος ἢ μάλλον εἰπεῖν ὡς ἀναγεννηθεὶς ν' ἀρχίσω νέαν ζωὴν.

Ὡρθώθη δὲ ταῦτα λέγων καὶ μὲ προσεῖδεν ἀνῆσυχος.

— Πιστεύετε, ὅτι θὰ ἐπιτύχω; ἠρώτησεν.

Ἡ θὰ μ' ἐμπαίξετε καὶ σεῖς ὅπως ἄλλοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνεπιστεύθην, ὅπως εἰς σᾶς;

— Ὅχι, κύριε Κλάσεν, ἀπήντησα. Βεβαιωθῆτε, ὅτι δὲν σᾶς ἐμπαίζω, οὔτε θὰ σᾶς ἐμπαίξω ποτέ. Εὐχομαι δὲ τὸ ὑναντίον νὰ ἐπιτύχωσι τὰ πολὺ περιέργα πειράματά σας.

Τόσον τὸν συνεκίνησαν οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἐπρόφερον ἡσύχως καὶ σοβαρῶς ἐν εἰλικρινεῖ συμπαθείᾳ, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων.

— Δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ, ὅτι δὲν μοῦ ἐδείξατε ἀμφιβολίαν, εἶπε. Μοῦ δίδετε νέον θάρρος. Εἶμαι φίλος σας δι' ὅλην σας τὴν ζωὴν. Μὴ μὲ λησμονήσετε. Ἐγὼ θὰ σᾶς ἔχω πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μου.

Ἡγέρθη καὶ ἐγὼ καὶ ἔτεινα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, πρὸς ἀποχαίρετισμόν. Ἐδράξεν αὐτὴν διὰ τῶν δύο του χειρῶν, τὴν ἔσφιγγεν ἐγκαρδίως καὶ εἶπε·

— Ἀναβλεπώμεθα, ἀγαπητέ μου, ἀξιότιμε φίλε. Εὐχαριστῶ διὰ τὴν πίστιν σας. Εὐχομαι νὰ δυνθῶ νὰ σᾶς ἀποδείξω καὶ πάλιν πόσον εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ἀγαθότητά σας. Ἐλπίζω νὰ τὸ κατορθώσω. Μὴ λησμονήσετε τὴν διεύθυνσίν μου. Ἀρῆς Κλάσεν, Ἐπαυλὶς Νεότητος, πλησίον τῆς Β. — Ἀναβλεπώμεθα.

Ε'

Διαρκούντος τοῦ ἐπομένου ἔτους ἔλαβον διαφοροὺς μακρὰς καὶ πως συγκεχυμένας ἐπιστολάς τοῦ φίλου μου. Εἶχον κερδήσει, φαίνεται, τὴν καρδίαν του διὰ τῆς προσοχῆς μεθ' ἧς εἶχον ἀκροασθῇ αὐτόν, διότι ἐπανειλημμένως μὲ ἐβεβαίον περὶ τῆς φιλίας καὶ εὐγνωμοσύνης του, καὶ μὲ παρεκάλει, δι' ἐκάστου γράμματός του, νὰ μὴ λείψω νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ ἐπὶ μικρόν, ἂν τυχόν μ' ἔφερον ὁ δρόμος μου πρὸς τὸ Β. Μόλις τὸ ἐπόμενον ἔτος περὶ τὰ Χριστούγεννα κατάρθωσα νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν του.

Εὗρον ὅτι ὁ Κ. Κλάσεν εἶχε μεγάλως γηράσει κατὰ τοὺς 14 μῆνας, καθ' οὓς δὲν τὸν εἶχον ἰδεῖ. Ἐπειδὴ δὲ μοὶ ἦτο γνωστὴ ἡ ἐποχὴ τῆς γεννήσεώς του, εὐκόλως ὑπελόγισα, ὅτι μόλις ἦτο ἐξήκοντα ἑτῶν. Καὶ ὅμως ἐφαίνετο ὀγδοηκοντούτης· κάτισχνος, ἀσθενής, ἀδύνατος. Ἐπροξένει δὲ ἡ θέα του λυπηρὰν ἀλλὰ καὶ κωμικὴν συγχρόνως ἐντύπωσιν, διότι ἡ ἐνδυμασία του καὶ ὅλον αὐτοῦ τὸ ἐξωτερικὸν ἀπετέλει χονδροειδῆ καὶ ἀπότομον ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐτοιμόρροπον σῶμά του. Ἦτο ἐνδεδυμένος ὡς νεαρός μαθητής, ἀδύνατον δὲ νὰ φαντασθῇ τις οἰκτροτέρον τι καὶ γελοιότερον τῶν λιποσάρκων κνημῶν του, καλυπτομένων ὑπὸ ποικιλοχρῶμων κνημίδων, ὑπὸ κοντάς, μέχρι γόνατος, ἀναξυρίδας. Εὐρὺ κατάλευκον περιτραχήλιον, καλύπτος τὸ περιλαίμιον κοντοῦ κολοβίου καὶ μεταξωτὸν

χρωματιστόν λαιμοδέτην, δεδεμένον ὡς ὁ τῶν ναυτῶν, ἀπεκάλυπτε τὸν ἰσχνὸν καὶ πλήρη τενόντων τράχηλόν του, τράχηλον μαδημένης ἀλεκτορίδος, καὶ κατεδείκνυεν ἔτι ἀπαισιώτερον τὸ κίτρινον καὶ ρικνὸν αὐτοῦ πρόσωπον.

Μὲ προσηγόρευσε ἐν μεγαλοφώνῳ παιδικῇ ἀγαλλιάσει, καὶ προσεπάθησε νὰ σκιρτήσῃ περὶ ἐμὲ, ἀλλὰ προσέκοψε βαρὺς καὶ θὰ κατέπιπτε χαμαί, ἂν δὲν ἀντελαμβάνετο αὐτοῦ ὁ παριστάμενος πάντοτε ὑπηρετής. Εἴτα μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπερ ἦτο πλήρες παιγνίων, ὅποια ἀσμενίζουσι τὰ δεκαετῇ παιδιὰ, κατόπιν εἰς τὸ χημικόν του ἐργαστήριον, ὅπου ἀπήτηνσα ὠχρόν τινα καὶ σιωπηλὸν νέον, ὃν μοῦ παρουσίασεν ὡς βοηθόν του, καὶ τέλος εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ὅπως ἰδῶ τὸ πολύτιμον χειρόγραφον, εἰς ὃ ὤφειλεν ὅλην του τὴν σοφίαν. Τὸ ἐθώπευσεν ἡπίως διὰ τῆς χειρός, ὡς ἂν ἦτο ζῶν τι, καὶ μοὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου περιόδον τινα, σημειωμένην ἐπὶ τῆς πρώτης εὐθὺς σελίδος: Est sal Sophorum, sine quo, quicumque operatur, est sicut Sagittarius, qui sine chorda sagittat. Τὸ χειρόγραφον ἐφαίνετο γηραιὸν καὶ σεβάσμιον· καὶ ἂν δ' ἔτι ἐλησμόνουν ὅτι ὁ Κ. Κλάσεν πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν τὸ μετεχειρίζετο, ὥφειλον πάντοτε νὰ ἡμολογῇσω ὅτι ὁ κατασκευάσας αὐτὸ ἦτο βεβαίως ἐμπειρότατος τῆς νοθείας ἀρχαίων χειρογράφων.

Ὅτ' ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν τράπεζαν. ὁ ὑπηρετής ἔδесе περὶ τὸν τράχηλον τοῦ Κ. Κλάσεν μέγα χειρόμακτρον ἀναγκαιότατον ἄλλως, διότι αἱ τρέμουσαι χεῖρες τοῦ γέροντος ἀδεξιότατα κατῴρθουν νὰ φέρωσιν εἰς τὸ στόμα τὰ ὄψα, καὶ τὸ λευκὸν ὀθόνιον ταχύτατα κατεκληιδώθη. Εἰς τοῦτο δὲ μετὰ πολλῆς του εὐχαριστήσεως μὲ κατέστησε προσκετικὸν ὁ Κ. Κλάσεν.

Διαρκούντος τοῦ γεύματος μοὶ διηγήθη, ὅτι ἀπὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ἐλάμβανε τὸ ποτόν του συμπεπυκνωμένον εἰς ἰσχυρότατον ἐκχύλισμα καὶ ὅτι, ὡς κ' ἐγὼ βεβαίως θὰ παρετήρησα, ἐπέτυχεν ἤδη διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς τὰ θαυμασιώτατα ἀποτελέσματα.

— Δὲν θὰ τὸ πιστεύετε, εἶπεν· ἀλλὰ σὰς βεβαιῶ ὅτι κατῴρθωσα τοὺς τελευταίους τρεῖς μῆνας νὰ γείνω κατὰ εἰκοσιπέντε σχεδὸν ἔτη νεώτερος. Τὰ παλαιὰ μου γενέθλια τόσον ταχέως ἐπέρχονται τώρα, τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, ὥστε ἀπέκαμα πλέον νὰ τὰ ἐορτάζω. Χθὲς ἔγεινα ἑνδεκά ἐτῶν. Μὴ μὲ συγχαίρετε, φίλε μου, διότι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ εἴχατε πάλιν νὰ μὲ συγχαρῆτε διὰ τὸ δέκατον ἔτος μου. Ἐν μόνον ἤθελα πολὺ νὰ σὰς παρακαλέσω. Μοῦ κάμνετε τὴν χάριν νὰ δεχθῆτε τὴν πρόσκλησίν μου εἰς τὰ τελευταῖα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὰ πρῶτα γενέθλιά μου; Ἡ ζωὴ μου τώρα θὰ ἔχῃ τὴν ἐξῆς πορείαν. Ἐντὸς σχετικῶς ὀλιγίστου χρόνου θὰ γείνω ἐνὸς μόνου ἔτους. Κατὰ τὸ τελευταῖον αὐ-

τό, τὸ πρῶτον δηλαδὴ, ἔτος τῆς ζωῆς μου θὰ ἔχω φυσικῶς τῷ λόγῳ ὅλας τὰς ιδιότητας ἐνὸς μικροῦ παιδίου, δὲν θὰ ὀμιλῶ, δὲν θὰ περιπατῶ, δὲν θὰ ἐννοῶ. Ἐλαβὸν ἀπὸ τοῦδε τὰ μέτρα μου, ὥστε νὰ μοῦ δοθῇ τότε τὸ ποτόν τόσον συμπεπυκνωμένον, ὥστε τὸ ἀναίσθητον αὐτὸ ἔτος νὰ περάσῃ εἰς ὀλίγας στιγμάς. Κατὰ τὴν βραχεῖαν αὐτὴν ἀλλὰ σπουδαιότατην διὰ τὸν φιλόσοφον περίοδον, πολὺ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζω ὅτι θὰ εἴσθε πλησίον μου, ὥστε κατόπιν μετὰ τὴν ἀναγέννησίν μου — διότι καθ' ἣν στιγμὴν θὰ ἐξαφανισθῇ ἡ τελευταία μου ζωὴ, ἀρχίζω εὐθὺς τὴν νέαν — ν' ἀκούσω ἀπὸ τὸ στόμα σας κατὰ τίνα τρόπον ἐνήργησε τὸ φάρμακον ἐνῶ ἐκοιμᾶτο τὸ πνεῦμά μου. Τὴν πληροφορίαν αὐτὴν δὲν θ' ἀργήσω νὰ σὰς τὴν ζητήσω, διότι ἐφρόντισα περὶ ὅλων, οὐδ' ἐλησμόνησα, ὅτι ὡς νεογέννητον παιδίον θὰ ἤμην ἀνίκανος νὰ ἐννοήσω ὅ,τι σὰς ζητῶ, ἂν ἔμενα ὡς ὅλα τὰ βρέφη. Ἀλλ' ὁ εὐρὺν τὸ μυστικὸν τῆς ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἀνανεώσεως δὲν ἦτο δύσκολον νὰ μάθῃ τὴν τέχνην τοῦ νὰ γηράσκη γρήγορα. Τὴν ἔμαθον λοιπὸν καὶ αὐτὴν πολὺ εὐκόλως, καὶ ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου μου εὐρίσκονται διάφορα φιαλίδια, μὲ ἀκριβεῖς ἐπιγραφάς, περιέχοντα ὅλα τὰ φάρμακα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ μοῦ δοθοῦν μετὰ τὴν ἀναγέννησίν μου, κατὰ τὴν περίοδον τῆς νηπιότητός μου. Διὰ νὰ ἐξασφαλίσω δὲ αὐστηρὰν ὑπακοὴν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν μου, συνέταξα πράξιν συμβολαιογραφικὴν, τὴν ὁποίαν ἐγνωστοποίησα καὶ εἰς τὸν ὑπηρετὴν καὶ εἰς τὸν βοηθόν μου, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐξασφαλίζω εἰς τὸν καθένα των δέκα χιλιάδας τάλληρα, πληρωτέα τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ ἐορτάσω τὸ δέκατον ὄγδοον τῆς ἀναγεννήσεώς μου ἔτος. Ὁ Βράουν καὶ ὁ βοηθός μου εἶνε ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀγαποῦν τὰ χρήματα, καὶ δέκα χιλιάδες τάλληρα δι' αὐτοὺς εἶνε μέγα πράγμα· εἶμαι δὲ τοιοῦτοτρόπως βέβαιος, ὅτι θὰ ἐκτελέσουν ἀκριβῶς τοὺς ὁρισμούς μου. Ἀλλὰ παρ' αὐτῶν δὲν δύναμαι νὰ περιμένω τίποτε περισσώτερον. Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν τὴν ἀπαιτουμένην μόρφωσιν καὶ κρίσιν, διὰ νὰ παρατηρήσουν τὴν ἐπικειμένην μετάβασιν ἀπὸ τὴν παλαιάν εἰς τὴν νέαν μου ζωὴν καὶ νὰ μοῦ ἐκθέσουν ἐν καιρῷ τὰ πράγματα ἐπιστημονικῶς καὶ ἀξιοπίστως. Πρὸς τοῦτο ἐξέλεξα σὰς. Διότι, ἀφοῦ δὲν θὰ στερηθῶ μίαν στιγμὴν τὴν ἀτομικότητά μου, ἔχει μεγίστην δι' ἐμὲ σημασίαν νὰ μάθω κατόπιν ἐκ τῶν λόγων σας καὶ νὰ δυνηθῶ νὰ ἐκτιμῇσω πῶς εἶχον τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμά μου κατὰ τὴν μετάβασιν αὐτὴν, τὴν μοναδικὴν εἰς τὴν ἱστορίαν, ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην γηίνην ζωὴν. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς, τοὺς ὁποίους ἔκαμα καὶ ἐξήλεγξα μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ μετ' ἀπολύτου

βεβαιότητος, ὅτι ἐξ μῆνας ἀκριβῶς μετὰ τὸ τέρμα τῆς παλαιᾶς μου ζωῆς θὰ ἑορτάσω τὴν δεκάτην ὁγδόην ἐπέτειον τῶν γενεθλίων μου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς παραιτῶ τὸ ποτόν τοῦ γήρατος, διὰ νὰ ζήσω ἐπίτινα ἔτη τὸν κοινὸν ἀνθρώπινον βίον· ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπεθυμῶ νὰ σᾶς ἰδῶ, διὰ νὰ ἀκούσω τὰς ἐντυπώσεις σας περὶ τῆς μυστηριώδους καὶ περιεργωτάτης φάσεως τοῦ βίου μου. Ἀξιοτίμη, ἀγαπητέ μου, μόνε φίλε, τὸν ὁποῖον ἔχω ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, μοῦ ὑπόσχεσθε νὰ δράμετε πρὸς ἐμέ, ὅταν σᾶς μνηύσω ὅτι πρόκειται νὰ περάνω τὴν παλαιάν μου ζωὴν;

Μ' ἐθεώρει ἱκετεύων. Ἦτοιμαζόμεν δὲ νὰ εἶπω καὶ, χωρὶς νὰ θεωρήσω ἐνδομύχως σπουδαίαν τὴν ὑπόσχεσίν μου· ἀλλ' ὁ Ἀρῆς Κλάσεν ἦτο, ὡς καὶ μόνος ἐκαυχᾶτο, ἔξυπνος ἄνθρωπος, γνωρίζων τὸν τρόπον νὰ ἐπιτυχάνῃ πολλὰς τῶν ἐπιθυμιῶν του, καὶ ἥκιστα εὐαπάτητος.

— "Ἄν θέλετε, ἐξηκολούθησε, νὰ μοῦ ὑποσχεθῇτε ὅ,τι θερμῶς σᾶς παρακαλῶ, πρέπει νὰ μοῦ δώσετε τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας, ὅτι θὰ ἐκτελέσετε τὴν ὑπόσχεσίν σας πιστῶς. Μόνον ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον δύναμαι νὰ ἦμαι ἡσυχος, ἀπέναντι τοῦ ἐπικειμένου μεγάλου γεγονότος.

Τὸ πρᾶγμα ἤρχισε νὰ μοῦ γίνεται κάπως σπουδαῖον.

— Εἶχα πολλὰς ἀσχολίας, ἀπήντησα· κατόπουν πολὺ μακρὰν τοῦ Β., καὶ ἐδίσταζον νὰ δώσω τόσον ἐπίσημον ὑπόσχεσιν.

Ὁ Κλάσεν διέγνω ἀμέσως τί συνέβαινεν ἐντός μου.

— Ἀγαπητέ μου φίλε, εἶπε, καὶ ἡ φωνή του εἶχε τι τὸ ἀπεριγράπτως συγκινητικόν, καὶ ἡ γηραῖά ἐλεεινὴ του μορφή ἐξέφραζεν ἀπεγνωσμένην ἀμνησίαν. Μὴ μοῦ ἀρνηθῇτε τὴν παράκλησίν μου. "Ἄν ἐγνωρίζατε τί ὑποφέρω τὴν στιγμὴν αὐτήν, τί ὑποφέρω πρὸ μηνῶν! "Ω δὲν εἶνε εὐκόλουν νὰ ἀνακόψῃ τις τὴν φυσικὴν πορείαν τῆς ζωῆς, νὰ τὴν στενοχωρήσῃ, νὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ τραπῇ πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἡ φύσις ὁλόκληρος, πᾶν ὅ,τι ἀνθρώπινον ἐντός μου, ἐπανίσταται κατ' αὐτῆς τῆς ἀνηκούστου βίας καὶ ἀντιμάχεται μετὰ φοβερᾶς δυνάμεως. Τρώγονται, καίουν τὰ ἐντόσθιά μου, ἡ καρδίά μου, ὁ ἐγκέφαλός μου, ὡς ἂν εἶχα ἐντός μου τὸ πῦρ τῆς κολάσεως. Δὲν λέγεται τὸ τί ὑποφέρω. Καὶ ὅμως, βλέπετε, δὲν παραπονοῦμαι, μειδιῶ μάλιστα. Διότι ἡξέυρω διατὶ πάσχω, ἡξέυρω ὅτι διὰ τῶν πόνων τοὺς ὁποίους ὑποφέρω ἐξαγοράζω νέαν, ὡραίαν, ἄλυπον ζωὴν. Μὴ μοῦ πικράνετε περισσότερο τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς παλαιᾶς μου ὑπάρξεως. Δύνασθε κατ' αὐτὰς νὰ μοῦ παράσχετε οὐράνιον γαλήνην, ἂν μοῦ ὑποσχεθῇτε τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς παρακλήσεώς μου.

Κάμετέ το, ὦ! κάμετέ το, καὶ θὰ σᾶς τὸ ἀναποδώσω, ἢ μᾶλλον, κάμετέ το χωρὶς ἐλπίδα ἀμοιβῆς καὶ θὰ εἶνε καλὴ, ἐλεήμων πράξις!

Ἀδύνατον μοῦ ἦτο ν' ἀντιστῶ εἰς τοιαύτην ἱκεσίαν.

— Σᾶς δίδω τὸν λόγον μου, κύριε Κλάσεν, εἶπον ἐπισήμως, ὅτι ἅμα μὲ καλέσετε θὰ σπεύσω πρὸς ὑμᾶς.

Ἐδράξε τότε τὴν χεῖρά μου καὶ εἶπεν ἀπλῶς·

— Δὲν ἠπατήθην περὶ ὑμῶν. Εἰσθε φίλος μου. Σᾶς εὐχαριστῶ.

Πρὶν ἢ καταλίπω τὴν ἔκφυλιν, ἔσυρα κατὰ μέρος τὸν γηραιὸν ὑπηρέτην :

— Ὁ αὐθέντης σου δὲν μοῦ φαίνεται καλὰ, εἶπον. Μοῦ ὠμίλησε περὶ ἐνὸς δυνατοῦ ποτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐτοιμάζει ὁ ἴδιος καὶ πίνει. Μήπως ὁ δυστυχὴς ἐδηλητηριάσθη;

Ὁ ὑπηρέτης ἔσεισε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπήντησεν ἥρεμα :

— "Ὅχι, δὲν ἐδηλητηριάσθη, ἀλλὰ τελειώνει γρήγορα. Τὸ ποτόν, τὸ ὁποῖον βράζει εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, εἶνε ἀβλαβές. Ὁ κύριος τὸν ὁποῖον εἶδατ' ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου εἶνε παλὺ καλὸς φαρμακοποιὸς καὶ δίδει εἰς τὸν Κ. Κλάσεν, ἀντὶ τῶν φοβερῶν δηλητηρίων, τὰ ὁποῖα νομίζει αὐτὸς ὅτι βράζει καὶ πίνει, ἀβλαβεῖς οὐσίας καὶ ἔλαιον, μὲ τὰ ὁποῖα ἀναμιγνύει μάλιστα καὶ πραιντικὰς σταγόνας, κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἱατροῦ. Ἄλλ' αἱ δυνάμεις του κατηναλώθησαν πλέον ὅλαι. Ὁ πτωχὸς του ἐγκέφαλος, ὅστις δὲν ἡσύχασε πρὸ τριάνοντα ἐτῶν, ἀπέθανεν ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὴν ἐργασίαν. Δὲν πιστεύω νὰ ζήσῃ περισσότερο τῶν δύο ἐβδομάδων. Τὸν λυποῦμαι πολὺ. Εἶμαι πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν νοσοκόμος, καὶ ὑπηρετῶ τὸν κύριον Κλάσεν πρὸ εἴκοσι ἐτῶν. Εἶδα πολλοὺς παράφρονας, τοὺς πλέον ἐπικινδύνους καὶ τοὺς πλέον ἀβλαβεῖς. Ἄλλ' ἐξ ὧν τῶν ἀρρώστων, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα καὶ ἐπεριποιήθη, κανεὶς δὲν εἶχε τὴν ἀγαθότητα τοῦ κυρίου Κλάσεν. Ἀφότου μοῦ τὸν ἐνεπιστεύθησαν, τόσα ἔτη τώρα, μόνον μίαν φορὰν τὸν εἶδα ἐξαγριωμένον· καὶ θὰ τὸ εἶχα μάλιστα λησμονήσει, ἂν δὲν μοῦ τὸ ἐνθύμιζεν ὁ ἴδιος, διότι ἔχει μνήμην ὡς ὀλίγοι ἄνθρωποι εἰς τὴν ἡλικίαν του. Δι' ὀλίγας δὲ μικρὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας τοῦ προσέφερα κατὰ τὴν μακράν μας συμβίωσιν, μοῦ εὐγνώμονεῖ ἀκόμη σήμερον ὡς νὰ ἦτο χέθες. Δὲν θ' ἀποκτῇσω πλέον ποτὲ τόσον καλὸν κύριον ὡς αὐτόν, καὶ λυποῦμαι ἐκ βάθους ψυχῆς ὅτι θὰ τὸν χάσω!

Ἦτος ἦτο πραγματικῶς συγκινημένος ὁ Βράουν· ἀλλὰ τὸ ἀπολιθωμένον του πρόσωπον οὐδὲν ἐμαρτύρει. Συνειθίσας καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν νὰ θεωρῇ ἀπαθῶς τὴν παραφροσύνην καὶ τὴν ἀθλιότητα, εἶχεν ἴσως ἀποβάλει τὴν δύ-

ναμιν νὰ ἐκφράζῃ διὰ τῆς μορφῆς του ὅ,τι ἡσθάνετο.

Τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, δύο περίπου ἐβδομάδας μετὰ τὴν παρὰ τῷ Κ. Κλάσεν ἐπίσκεψίν μου, ἔλαβον, μόλις ἐπιστρέψας εἰς τῆς συνήθους διαμονῆς μου τὸν τόπον, τηλεγράφημα ἐκ Β., φέρον ὑπογραφὴν Φράντς Βράουν, ὑπηρετῆς τοῦ κ. Ἀρῆ Κλάσεν, καὶ περιέχον τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Κύριος Κλάσεν σὰς ζητεῖ. Ἄν θέλετε νὰ τὸν ἰδῇτε ζῶντα, παρακαλῶ νὰ σπεύσετε.»

Ἐνθυμηθεὶς τὴν ἐπίσημον ὑπόσχεσιν, ἣν εἶχον δώσει εἰς τὸν ἀσθενῆ, ἀνεχώρησα ἀμέσως τὴν αὐτὴν ἐσπέραν εἰς Β. καὶ ἔφθασα ἐκεῖ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, πρὸ μεσημβρίας.

Ὁ Βράουν εἰς ὃν εἶχον τηλεγραφῆσαι, μὲ ὑπεδέχθη εἰς τὸν σταθμόν. Ἡ πρώτη μου δὲ πρὸς αὐτὸν ἐρώτησις ἦτο, ἂν ὁ κύριός του ἔζη ἀκόμη.

— Ζῇ ἀκόμη, μοὶ ἀπήντησεν ὁ Βράουν, ἀλλ' ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν θὰ περάσῃ τὸ βράδυ.

— Πῶς εἶνε;

— Οἱ πόνοι ὀλιγόστευσαν ἀπὸ χθές. Εἶνε ἡσυχώτερος καὶ ἔχει ὅλας του τὰς αἰσθήσεις. Τὰς τελευταίας ὥρας πολλάκις σὰς ἐζήτησε. ὦ, τί καλὰ ἐκάμετε καὶ ἤλθατε.

Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀσθενοῦς, ὅπου ἦσαν κλειστὰ τὰ παραπετάσματα, ἐπεκράτει δὲ ἡρεμὸν τι σκιόφως, εἶδον τὸν Κ. Κλάσεν, ἀγνώριστον ἐκ τῆς ἰσχύοντος, κείμενον ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἡ κεφαλὴ του δὲν ἦτο μεγαλύτερα τῆς κεφαλῆς παιδίου, αἱ δὲ λεπταί, ἀναιμοὶ καὶ λιπόσαρκοι χεῖρές του ὡμοῖα ζοντὰς χεῖρας παλαιᾶς καὶ ξηρᾶς μουμίας. Ἦνοιξε τοὺς ἐκ τῆς μικρότητος τοῦ προσώπου ὑπερμεγέθεις φαινομένους ὀφθαλμούς του, καὶ μεγάλη ἐξ αὐτῶν ἤστραψε χαρὰ ὅτε μὲ ἀνεγνώρισεν. Ἦρχισεν ἀμέσως ὁμιλῶν περὶ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου παράφρονος θέματος, ὅπερ τόσο καλῶς ἤδη ἐγνώριζον, ἥτο δ' ἀληθῶς ἀπαίσιον ν' ἀκούῃ τις τὸν ἐπιθάναντον ἐκεῖνον λαλοῦντα διαρκῶς καὶ ἀμεταπτῶτως περὶ τῆς γεννήσεώς του. Ἐλεγε δὲ πράγματα, διὰ τὰ ὅποια θὰ ἐμειδίω βεβαίως, ἂν ὁ θάνατος δὲν εἶχεν ἤδη τυπώσει τὴν ἀπαραγνώριστον καὶ φοβερῶς ἱεράν του σφραγίδα ἐπὶ τῆς οἰκτρᾶς μορφῆς, ἣν ἔβλεπον πρὸ ἐμοῦ.

— Εἶμαι παιδί ἀδύνατον, καὶ μόλις ἤμπορῶ νὰ ψελλίζω, εἶπε διὰ λεπτῆς καὶ ἐσβεσμένης φωνῆς.

Ἦτο δὲ τόσῳ ἀδύνατος, ὥστε μόλις διὰ πολυλοῦ κόπου κατάρθου νὰ προσφέρῃ ἐκάστην λέξιν. Ἐκ διαλειμμάτων ἐγκατέλειπον αὐτὸν καὶ αἱ τελευταῖαι του δυνάμεις. Τότε δὲ κατέκειτο κλειστὸς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, ἡχηρῶς δὲ καὶ ἐπιπόνως ἀναπνέων. Ἐκάστην αὐτοῦ ἀναπνοὴν

ὑπελάμβανον τὴν τελευταίαν, καὶ πολλάκις ἀπέτεινα ἐναγώνιον ἐρωτηματικὸν βλέμμα πρὸς τὸν ὑπηρετῆν, ὅστις ἴστατο ἀκίνητος πλησίον μου καὶ παρετήρει τὸν θνήσκοντα.

Αἶφνης συνεστάλη ὀδυνηρῶς ἡ μορφή τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐστέναξε μεγαλοφῶνως, καὶ ἔφερε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸ στήθος.

— Ποῦ ὑποφέρετε; ἠρώτησα, ἐλπίζων ὅτι ἡ δυνάμην νὰ τὸν πράυνω κατὰ τι.

Ἄλλ' ὁ ἐγκέφαλός του ἔμεινε μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς λογικὸς ἐν τῇ χρονίᾳ του παραφροσύνῃ.

— Εἶνε αἱ πρώται ὠδίνες τῆς ἀναγεννήσεως, ἐψιθύρισεν ἐπιπόνως.

Ἐπειτα βαθμηδὸν ἡσυχάσε πάλιν, καὶ ἡ ἔκφρασις τῆς ὀδύνης ἐξέλιπεν ἐκ τοῦ προσώπου του. Ἀνοιξας δὲ τοὺς βαθεῖς καὶ μεγάλους τοῦ ὀφθαλμοῦς μ' ἐθεώρησε προσηνῶς.

— Ἐπέρασαν, εἶπε σιγά.

Κ' ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἡσυχος, γαληνιαίως μειδίων.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ἀκατανόητόν τινα ψιθυρισμόν, μεταβληθέντα βαθμηδὸν εἰς εἰρμὸν λέξεων ἀσυναρτήτων μόλις ἀκουομένων:

— Νύξ... βαθεῖα νύξ... λήθη...

Κ' ἐπῆλθε πάλιν παῦσις μακρά!

Αἶφνης ἤνοιξε διὰ μιᾶς τοὺς κεκμηκότας ὀφθαλμούς, καὶ εἶπε δι' ἐντόνου φωνῆς:

— Καὶ ἀπὸ τὴν νύκτα... ἀπὸ τὴν λήθην... ἐξυπνῶ εἰς νέαν ζωὴν. Jubente Deo lux apparabit.

Μοὶ ἐφάνη τότε, ὅτι ἀδρανὴς τις χεὶρ ἤπλωσεν αἶφνης ἐπὶ τῆς νεκρουμένης ἐκείνης μορφῆς λεπτόν τινα καὶ ὑγρὸν ὁμίχλης πέπλον, ὑφ' ὃν διεφάνησαν ἀπαλῶτεροι οἱ τραχεῖς καὶ γωνιώδεις αὐτῆς χαρακτῆρες. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπέβαλον τὴν λάμψιν των, ἐσθέσθησαν, καὶ τὰ βλέφαρα κατέπεσαν βραδέως ἄτονα. Τὸ ἀσθενὲς καὶ ἄθλιον ἐκεῖνο σῶμα ἐπάλαισεν ἔτι ὁλόκληρον ὥραν πρὸς τὸν θάνατον. Ἐβλεπον, ἡσθάνομην πῶς ἐνίκα οὗτος, βραδύς, ἀσφαλής, ἀνελεῆμων. Αἱ χεῖρες ἐψυχράνθησαν, ἡ ἀναπνοὴ κατέστη βραχυτέρα, ταπεινότερα. Συνετέλλοντό που καὶ που οἱ ὀφθαλμοί, τὸ στόμα... Ἄλλὰ καὶ οἱ σπασμοὶ οὗτοι ἐγίνοντο σπανιώτεροι καὶ ἀσθενέστεροι, ἀνέμενον δ' ἐναγωνίως τὴν ἐπανάληψιν των. Ἄλλὰ τὰ διαλείμματα ἀπέβαινον βαθμηδὸν μικρότερα, μικρότερα... Αἶφνης ὠρθώθη περίτρομος. Μοὶ ἐφάνη ὡς ἂν εἶχον ἀποκοιμηθῇ, καὶ μ' ἐξύπνησέ τις ἀγροίκως. Ὁ Ἀρῆς Κλάσεν ἦτο νεκρός.

Ἡ σελήνη εἶνε σύμβολον τοῦ ἔρωτος, ἐν διαρκεῖ αὐξομειώσει διατελοῦσα καὶ μὴ ἀναπέμπουσα ποτὲ σταθεράν αἴγλην.